

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Dissapte 17 de Juliol de 1897

Núm. 3317

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 3/50
a províncies trimestre. 1/00
Extreanger y Ultramar. 1/50
Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals
librerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Jurquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

MALALTS DELS ULLS

Lo DOCTOR BIADA, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona reb en consulta en Reus, fonda de Londres, tots los diumenjes y dilluns.

SECCIÓ DOCTRINAL

La patria xica y la patria gran

Tot es cuestió de modas. Ara no pot sortir de Madrid un personatge y asséures a la taula del banquet ab que l'apeixan quatre admirador de cualsevol recó d'Espanya, que no haguém de sentir dels autorisats llabis del personatge allò de la patria xica y la patria gran, ab una explicació mes ó menos cursi del significat que s' dona a aquestas paraulas; y vinga patria xica per aquí, ab acompañament de campanars de vila, cementiris, llars de foch, bells, cançons y hortas y prats, ab molt vert, sobre tot molt veri; y vinga patria gran perallá ab tota la farfatalla de conquisitas y empreses llegendarias y héroes de llansa y camps regats de sanch mora, y molts bocadas d'honor y de grandesa y tots los fochs de bengala y paperets retallats de la nova elocúencia al alcans dels burgesos que de petits no varen poder anar gayre temps a estudi.

Donchs sí; va comensar un a dirho, va caure en gracia als altres, y ja tenim materia assegurada para tots los discursos en que s' haja de fer cortesia a una regió, sense perill d'agraviar als del centre, pels qui reserva'l formulari tota mena de declaracions unitaristas ab párrafos brillants, que ja n' venen de fets y s' poden cantar y tot ab música dolenta.

Pero aixó de patria xica y patria gran no passa d'ésser un enginyós joch de paraulas; y ja no s' hauria de dirres més, perque una frase buyda, un cop ha fet lo seu efecte al sentirse una vegada ja s' ha d'arreconar per inservible y es cuestió d'anar per un altre.

Jo no puch creure en patriotas que parlan de patria xica y de patria gran; la patria no s' troba xica ó no es tal patria; y de patria tampoch se'n ha de tenir més d'una, y qui tinga cor per cabrenhi duas tan capás lo veig de tenirne set com cap.

Los que hem nascut en aquesta bella terra catalana y aquí hi tenim tots los recorts, tots los efectes de la nostra ànima, totas las nostras aspiracions; los que sabem que Catalunya te sa brillant historia, ben diferent de la historia d'Espanya que s' ensenya en las nostras aulas; los que venerém la memoria dels nostras gloriosos comtes y reys (que no figuran en la llista d'aquells senyors tan coneguts a casa seva que ns fa aprendre de cor la ciencia administrativa quan cursém la segona ensenyansa;) los que escoltém ab goig las nostras cançons populars y conservém ab devoció las costums de la terra; los qui ns dihém catalans sense recordarnos de si aquesta regió forma part de tal ó qual estat, no podém entendre sense fer gran violència al nostre magi, com hi ha qui gosa parlar de patria xica y de patria gran, com si no tenintne prou de la seva, hagués de captarne un altra que vesteixi més, que estiga més en armonia ab las corrents d'aquest temps en que sembla que es de lley trauren més al sol que no n' hi ha a l'ombra.

Si algú ha volgut sortir del pas adjudicantse patria y patria, ha estat ben intelis: los catalans d'Espanya y los catalans de Fransa tindriem una mateixa mare y seríam de diferent pare; en nom de Catalunya protesto contra la suposada biandria.

Aquí no hi ha res més, sinó que cada hù ha nascut allà ahont Deu ha estat servit y ha prés de petitesa a parlar una llengua y s' ha fet ab unas costums y ha enat creixent en una encontrada que te son caràcter propi y sa historia peculiar; y no li han d'ensenyar

quina es la seva patria, per que ho sap prou; digueuli, si es cas, que per un etzar aquella nació ó un tros d'ella ha anat a parar a mans d'un tirá que l' ha ajuntat a un estat més ó menos artificial, ó bé que espontáneament s' ha associat a un altra nació y constituhit junt ab aquesta un estat dels que se'n diu impropriament nacions quan se parla'l llenguatge oficial corrent.

Que no hi ha patria xica ja ho sent prou tothom que tinga sanch al ull. Lo parlar de patria gran es un parlar de res.

Las patrias grans dels catalans son dugas; las dels polachs son tres, segurament tan estimadas d'ells com Inglaterra ho es dels irlandesos. Quina concepte de patria! Quina confusió més monstruosa! Lo que s'estima y lo que s'aborreix, lo que s'te per arca de tot lo bó y lo que s'constitueix font de totas las desgracias, de totas las esclavituts, de totas las miserias, de humillacions y deshonoras, es una mateixa cosa, xica ó gran, sense més diferencia que la resultant de la cantitat, de las dimensions.

Perque lo de gran deu anar per la major extensió; no s' hi pot veure altra grandesa; los d'Alsacia-Lorena han de tenir per patria gran (segons la lley) a la Alemania, com havian de tenirhi a Fransa uns quants anys enrerre; no fora extrany que un altre dia disfrutessin de completa independéncia; y donchs quina mena de grandesa es aquesta que s'treu y s' posa y s' muda per qualsevol etzar y s' pot suprimir un dia sense que res del mon se'n ressentí, sense que ningú la plori; quina grandesa es aqueixa que la diplomacia pot esborrar ab un cop de ploma, per una conveniencia qualsevol, per un capritxo d'un sol home, si tant convé?

No desapareix aixís, tan senzillament, la patria veritable, la que s' mouja dihenthi xica; no las trashedan pas los homes las lleys de la naturalesa.

La que s' vol sempre y sempre s' estima y s' defensa y no s' vol perdre, aixó es la patria, no patria xica, sino patria senz llament, tan gran com lo cor la sent, tan gran com Deu nos l' ha donada; la que no s' vol, la que un aguanta per forsa, la que no tem perdre, sino al contrari, prega al cel que li trega un dia del demunt, alló no es patria, ni gran, ni xica, ni res.

L. y M. (J.)

Lel libre «Oracions»

Davém a la galanteria del genial escriptor catalá D. Santiago Rusiñol lo poguer oferir a no tres llegidors los fragments que segueixen, formant part del libre Oracions prompte a veure la llum ab magnificas ilustracions de Miquel Utrillo. Aixís podran formar concepte de la importancia que revestí la conferencia donada'l darrer dissapte en l'Ateneo de Barcelona y al mateix temps assaborir las primicias de la nova y delicada obra ab que l'artista-literat Rusiñol ha enriquit las lletres catalanas.

A LA BOYRA

Quan la terra florí; quan las altas montanyas foren blancas de neu, los valls de molsa y las planuras de boscos; quan la cantoria d'aucells omplí de vida las ombrívolas foscurias de las selvas; quan la mar comensá a gronzarse despenyantse en rastelleras d'escuma sobre la platja de plata; quan las cascadas saltaren entre vibracions de llum sobre las boscanas flors; quan los rius s'estiraren, los núvols s'encengueren y'l planeta florit rodolá per l'espai, per encansar la gran obra la boyra degué neixer.

Suavíssima com un mantell de verge, vaporosa com un somni, grisa y confosa, degué neixer la boyra per velar las espresas del mon; per modelar los contorns y fondre las arestas; per difomir la forma retallada de las cosas; per omplir de misteri y dolsa vaguetat las toscas realitats de la freda materia; per escampar poesia y amegar a la mirada del home'l més enllá confós; per ferli entreveure, darrera d'aquellas gasas, pahisatges que tal volta no existien, fermas ideals que

no eran, bellasas imaginadas, darrera d'aquell bes de desposada, que cobrian potser miserables perspectives, enganyos potser de la ilusió més hermosa.

La boyra, cobrint de gasas la terra, fou la barrera suau posada entre la veritat y ls ulls; fou l' alé misteriós que, disfumint realitats, al intrigar lo pensament hi encengué la santa foguera del somni; la darrera pinzellada modelant los aspres contorns de la obra; l'aureola divina baixada dels alts turons de la gloria, per encendre la fé en lo fons de las ànimas, avessanllas a llegir darrera de lo invisible.

Ab la boyra per manto, la terra s'uni ab lo cel; las montanyas cresqueren, los turons s'enlayraren abressats allá enlayre, la blancor de la neu y la verdor dels arbres s' agrissaren suauement sota una sola abressada; ab la boyra per manto, s'allunyaren las valls, y onades de flonja escuma confongueren, al lluny, boscos y camps, rius y poblets, acotxats sota'l manto mateix; las tristas siluetas de la ciutats modernas, las simétricas líneas, las rengleras de cassas, la freda correcció dels pobles nascuts de poch, modelats per la boyra, s'perfumaren d'art, se tornaren visions d'altres temps grandiosos, ennobliren sas tascas ab aquell encens gris que allunyava del home la prosa de sas obras.

Potser d'aquella boyra nasqueren los ulls blaus, tornassolats de vaga color de lluna, las miradas boyrosas perlejadas de trista melancolia y ombrejadas de pensaments misteriosos; potser nasqué la poesia dels que senten fret a l'ànima, las estrofas baixadas d'un blanch desert de núvols, los ays de la tardor y l'anyorament de la llum; potser nasqué la música sense lletra y la pintura sense línea; potser l'espiritualisme, entreveient darrera las gasas del esperit las evolucions de l'ànima; potser d'aquella boyra extesa a la planura dels sigles ne nasqué la llegenda, la tradició, més hermosa que la historia, pintantnos los fets passats entre somorta claror ó indecisa poesia.

Si ets tú, bellíssima boyra, la que esborras la veritat; la que encisas y enganyas y esperansas; la que fusionas la vida ab temptadoras promesas, la que excitas la imaginació del home; la que intrigas y promets bellasas d'encantament darrera las tevas transparencias, baixa sovint del teu trone de montanyas, escórrat y relisca devant de nostra mirada, y fesnos veure la terra velada per la teva cortina de blondas. Ab tú al devant, lo color se fondrá en onades d'armonia, la llum en aureola somorta, la forma en contorns de modelada pureza; ab tú al devant de las miserias de la vida s'esmortuhiran pel consol de la distancia, las impuresas s'amagarán en las tevas gasas, l'amar viará endormiscat darrera'l vel d'ilusiones, las passions y las baixesas del home semblarán menos tristas cobertes de perspectiva del ayre; ab tú al devant, la veritat será vestida, la fé exaltada, sublimada la poesia y l'art perfumat de gloria. Baixa sovint, boyra del cel, que la terra necessita'l feu encens per borrar sas impuresas.

Baixa ressalt la oració misteriosa.

A LA CAMPANA

Si algun objecte vestit ab la materia sembla tenir una ànima a dintre, una ànima que parli, que plori, que canti y que spiri, ets tu oh campana; tu, que ab la ven de bronzo remous en lo cor del home las alegrias y las tristesas més íntimas, aquellas que no traspúan a fora guardadas en los falls arracerats de la quietut més fonda.

Soposa al cim del campanar, voltada sempre de núvols, de llum, de serenas y d'estrellas, a tota hora respiras aquella santa soletat de las sítaras, feta de gasas d'éter, ahont las veus no hi arriban y arriban los sospirs; ahont la perança no hi puja y las plegarias hi volan; ahont las ànimas hi passen al llensarse a seguir la ruta espiritual de son romiatje invisible; sola allí enlayre, voltada de flors y d'esclatxa obertas de cara al cel, de flors regadas pel mateix petó dels núvols y voltada de remolins de falsas risiant a ton entorn com vol d'espirits malalts, vius la vida del ayre,

te nodreixes de soletat y quietut y 'l bronzes de la puresa que 't volta. Ton cor tant se respira las cançons virginals fetas de sorolls d'espay, y verges las tornas al home, que las escolta baixar abressades ab las veus de Natura.

Lluny de tot lo del mon, lluny de las passions petites, lluny del fanch de la terra, no parlas més que en los moments més solempnes. No parlas més que quan te d'alsarse l' y corra vers la llum del ideal, quan brota una nova flor an l' aspre jardí dels homes, quan lo plor te de regar alguna tomba, quan l' esperit fuig del cos, quan lo cer s' enfosqueix, quan se té de resar, d'invocar y de sufrir... allavors tú parlas y la teva veu va seguint los tristos batements y 'l compás misterios de las veus ofegadas; lo teu bàllal acompaña la negra professó dels endolats del mon, que s' abrigan de fosca per amagar la seva tristesa.

Tant sensible ets, oh campana! per tot lo que 't rodeja, tant hermosa tens l' ànima, que sempre la teva veu para respón als sentiments que 'l temps t' ensenya. Si 'l cel es blau, seré y brodat de núvols y extéa la cortina alegre, la teva veu vibra allí enlayre com copa d' or batent sobre cristall de roca, com soroll d' aygua gotejant sota volta de plata; si 'l cel es gris, extés com mantell de dol sobre la plan, la teva veu 's torna fosca, 'l teu cant es mate y somort y com un suspir s' apaga á dintre de tú mateixa; quan xiscla 'l vent al passar per las esclétxas del teu trono, la teva veu segueix al vent, y ab ell s' envola, com crit d' esglayadora agonia, á corre corre despíetat, á aixordar las orellas de las plantas, á udoler sota las naus de las ruinas, á entrar á las mateixas tombas, confós lo teu crit ab lo xiscla neguitós de la ventada, ¡Qué trista 't queixas al sentir caure la ploja sobre la teva esquena de bronzo! ¡Qué alegre 't despertas ab la claror del dia! ¡Qué melangiosa suspiras al sentirlo morir darrera de las montanyas!

Quan los teus fills te demanan que 'ls alentis, ¡ab quin dalit respiras lo vent de guerra que 't volta, y com retroa 'l teu crit de banda á banda de patria! La teva veu es allavors un cant d' entusiasme, un ay! neguitós d' alerta, un vibrant tremolor rebotent per las serras, y trobant un eco en cada pit, la sublim invitació á la marxa de victoria, y la promesa cantada de santa independéncia.

Oh campana! Grandiosa ets si tocas á mal: temps sembla que 'ls núvols se revolquin sobre teu y 'ls trons vulguin ofegar lo teu crit; solempne si estás callada sondejant la gran nau misteriosa; enigmática y trista al comptar las horas de la vida que s' escorran incansables; y gran es sempre: gran quan sospiras, gran quan cantas ó parlas, y gran quan callas.

Gran ets sempre; pero may las tevas queixas de bronzo arriban al fons del cor com quan tocas á oració. Mirante 'l dia que mor despedit de nuvoladas encesas, veyent lo sol enfonsarse poch á poch voltat de gasses, sentint la terra dormir-se, no sé ab quina emoció preges per aixís fer pregar als que t' escoltan. Cridats per tú, en aquella hora dolcíssima, compareixen tots los records de la vida, en llims y confosos se venhen an passant las esperansas horradas, en professó disfumida s' escorran los desengany y passan muts de vergonya; cridat per tú, l' anyorament se desperta de tot lo que es lluny y s' estima, de tot lo que s' ha perdut, de tot lo mort altre temps; cridats per tú en lo buyt de la indecisa claror, s' abraza tot lo que plora y sofreix, s' abraza tots los somnis esborrats; cridat per tú, tot resa en la gran Naturalesa.

Resa 'l dia que mort, la terra que s' adorm, l' home que calla, y 'ls estels que allí enlayre puntejan sobre teu, mirante tremolosos.

SANTIAGO RUSIÑOL.

SECCIO EXTRANJERA

FRANSA

Telegrafian de Marsella que 'l «Laos» nou vapor de la companyia de la «Mensgerias marítimas» que havia de marxar pera 'ls mars de la Xina ha rebut ordre de suspénxar sa marxa.

La causa d' aquesta ordre s' atribuheix á que 'l magnífic «Steamer» va á ser habilitat pera 'l viatge del President de la República á Russia.

Aquest navio escoltat per los creuhers acorassais pendria á bordo á Mr. Félix Faure á Herburgo ó al Havre y sols en las ayguas de vora Cronstadt lo President se reembarcará en lo «Dapuy de Lomez».

POTUGAL

Segons comunican de Lisboa la opinió general oren que 'l projecte de conversió presentat per lo govern no es viable y será abandonat.

Segons lo projecte d' organizació del Banch de Portugal la circulació fiduciaria podrá ser aumentada de 63 milions de contos de reis á 67 y mitj milions.

ITALIA

La «Opinione» anuncia que la instrucció del procés contra 'ls anarquistas presos com cómplices de Acciarito, continúa ab gran activitat.

Se tenen probas seguras contra Cherubino Trenta, gerent del diari socialista «Avanti», en casa del qual s' hi han trobat cartas molt comprometedoras.

Pot, donchs, assegurar-se, segons diu la «Opinione» que 's tractava d' un complot en regla haventse verificat moltes presons.

Un telegrama de Spezia anuncia que Mr. Marconi sortirá d' aquella capital pera Londres ab objecte de tractar sobre la venda de son invent telegráfic sense alambres.

Mr. Marconi declará que deixaria al Govern italiá la llibertat d' aplicar gratuitamente son sistema al servey militar y de la armada.

L' Emperador Gu llem ha Mr. Marconi á fer experiéncias á Berlin, y aquest ha acceptat la invitació, per lo tant anirá á Alemania á sa tornada de Londres.

RUSSIA

Anuncian de San Petersburg que ab motiu de la visita del President de la República francesa á aquella capital, la colonia de dita nació ha llogat un vapor pera sortir á rébrel en la rada de Cronstadt.

Lo vapor será adornat magníficament ab banderas nacionals, escuts, etc., y en lo mateix serán admesos tots los membres de la Colonia. La música del regiment de Paulovsky ha sigut contractada pera tocar durant lo viatge.

Tots los membres de la colonia se reuniran lo dia de la arribada del President á San Petersburg en l' hotel de la embaixada, á fi de serli presentats, y li regalarán una meda d' or en commemoració de sa estancia en dita capital.

També visitarà Mr. Faure l' Assil de Beneficéncia francesa y colocará la primera pedra pera la fundació d' un gran hospital que la Colonia tracta de fer construir.

TURQUIA

Telegrafian de Constantinopla que 'ls ministres se reuniren en Consell lo dimars á Yildiz Kiosk.

La próxima reunió d' embaixadors tindrà lloch en casa de Mr. Cambon, avans de sortir aquest de Constantinopla.

Los secretaris de las embaixadas d' Inglaterra, Russia é Italia, han regressat de son viatge á Tessalia y al Epiro.

Se creu que la evacuació de Tessalia donará lloch á serias dificultats, y per lo tant, s' han pres las midas conseguents.

Més de 10.000 d' infantaría, caballeria y artilleria d' l' exercit grech, están prompts, pera sortir ab direcció á las Termópilas.

Edem-Beja, que tractava de dirigir-se á Constantinopla, rebé ordre á Larissa de tornar inmediatament á Domokos.

CRONICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 16 de Juliol de 1897

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Table with 7 columns: HORAS d' observació, BARÓMETRE aneroide, GRAU d' humitat, PLUJA en 24 horas, AYgua evap. en 24 h., ESTAT del cel, OBSER particular. Data for 9 m. and 3 t.

Table with 4 main columns: HORAS d' observació, TEMPERATURAS (Maxima, Minim., Term. tipo), VENTS (direcció), NUVOLS (classe, can.). Data for 9 m. and 3 t.

Aquesta tarde en los terrenos de devant lo Santuari de la Verge de Misericordia, comensarán á aixecarshi las barracas dels fitayres, pera tenirlas preparadas per la fira anomenada de Santa Marina que demá, seguint antiga costum se celebrará en aquell lloch.

Los vehins del carrer del Carme, també ahir volgueren celebrar la festa onomástica d' aquella Verge y á l' efecte engalanaren lo carrer ab banderetas, organisaren varis festeigs y á la nit hi hagué 'l corresponent bell.

Per ordre del Capitá de la guardia civil en aquesta ciutat, segons nostras noticias ahir se retornaren las 9 escopetas que 'l cabo y un individuo de la benemérita prengueren l' últim diumenge al organisador del tret de colom que te lloch á la Riera de la Baurada.

També s' ha ratificat al que fa 'l tret de colom lo permís que se li havia concedit.

Se 'ns assegura que dintre pochi dies veurá la llum lo volúm III de la «Colecció Selecta Catalana» que lo formara la segona y última part de la preciosa novela «La Dida» original del malsagunyat escriptor don Joseph Feliu y Codina.

Formará un tomo d' unas 200 páginas en octau major y se trobará de venta en nostra Administració al preu de 2 rals.

Organisada per nostre amic y distingit company en Robert Maria Grañen, la societat «El Pedal» de Barcelona, farà una excursió á aquesta ciutat al objecte de concorre á las carreras de velocipedos que pera 'l dia de Sant Jaume te anunciadas en son velódromo la societat «Club Velocipedista».

Las carreras per noticias que ve publicant la premsa profesional y que confirman los datos particulars que nosaltres tenim, prometen resultar de las més lluidas que han tingut lloch en nostra ciutat.

Segons telegramas que de Madrid han enviat á nostras colegas de Barcelona, l' empréstit que s' acabá de verificar, s' ha cubert quatre vegadas mes de la cantitat que 'l Govern demanava.

¡Y dihen que no hi ha diners! Pera colocarlos á un bon tant per cent, lliures d' impostos, y además que acreditin á qui 'ls deix de bon patriota, ja venhen si 'n surten.

Diu lo «Diario de Barcelona:

«Desde 'l comensament de la campanya de Cuba, segons las estadísticas oficiales, lo numerós exercit que hem enviat allí hera sostenir l' honor de nostra bandera y que está compost de la joventut de la patria, ha suferit las següents baixas: 23.000 morts á consecuencia de las feridas y malalties, 22.000 en los hospitals de la isla y 14.000 regressats, per inútils; aquestas baixas representan la tercera part del contingent efectiu y posen en desconsol per sa gravetat al ànim mes esforsat, y si á aixó s' hi agrega que 'l capital gastat en la guerra suma una cantitat que no vull trascriure, se compendrà ab cuanta rahó desitja lo país veure clar en aquest difícil problema, cual solució no apareix en cap part».

En cap part. Aquesta es la veritat y la única veritat.

Ara no 's fa sino matar lo temps... encarque matar lo temps signifiqui matar homes y consumir recursos.

Aquesta nit arribará, procedent de Barcelona lo reputat oculista Doctor Biada, qui permanexerá en aquesta ciutat lo diumenge y dilluns, rebent en consulta en la fonda de Londres.

Insiguint lo Centre Agrícola de Vilafranca del Penedés la costum establerta desde sa creació, publicarà dintre molt breus dies lo cartell pera la adjudicació de premis del present any, lo qual se troba ja en premsa.

Diuen de Atenas que 'l rey dels helens ha dirigit una comunicació al emperador de Russia, expressant sa gratitud per la iniciativa del mateix pera que s' apressari lo tractat de pau.

Una casa important d' Hamburgo s' ha dirigit al Foment del Trabay Nacional en sollicitant d' una nota de fabricants d' articles de punt, puig sorpresa per la notoria baratura de dits géneros, vol exportarlos al mercat d' Alemania.

Viatjers arribats de la alta montanya de Catalunya, dihen que durant los últims dies ha plogut allí copiosament, alcansant las pluhas fins á Sant Quirze de Besora y Vich, ahont las rieras han experimentat grans avingudas.

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Admisnitració de Consums per diferentas especies, puja la cantitat de pessetas 669.60.

Llegim en lo Diario de Tortosa:

«La filozera.— La Secció de Plagas del Camp de Consell provincial d' Agricultura, Industria y Comerç, en sa última sessió, acordá que per lo servey agronó-

mich, se procedeix a la comprovació sobre 'l terreno, de la existencia de la plaga filoxérica en lo terme d' aquesta ciutat, en vista de la comunicació de la Cambra Agrícola, donant d' això coneixement al Sr. Governador de la provincia, president de la mateixa.»

Lo «Boletín oficial» d' ahir publica la circular de la Comissió mixta de reclutament, que trasladem íntegra a nostras columnas, per creurela de gran interès pera 'ls Ajuntaments.

«Essent moltíssims los Ajuntaments d' aquesta provincia que no acompanyaren als testimonis de sos respectius expedients generals del actual reemplaç las filiacions dels minyons compresos en lo mateix previnch a ditas Corporacions municipals que immediatament de rebuda la present circular, envihin a aquesta Comissió las expressadas filiacions per cuadruplicat; advertintlos hi que de no verificarlo avans del dia 20 precisament, los hi será exigida la responsabilitat que determina la vigent lley de Reclutament.

Tarragona 14 de Juliol de 1897.—Lo president, A. Rossell».

Se parla altra vegada com nota de curiosa actualitat de lo afins que son en opinió de molts l' idioma bascongat y 'l japonés. A'gus missioners han dit que en lo Japó s' entenían ab los naturals d' aquell país parlent en basconçé. Los noms dels principals personatjes de la actual embaixada tenen perfecta traducció basconçada.

L' Empréstit Filipi.—Desde las vuyt del matí, hora en que s' obrí el Banc Hispano Colonial la suscripció a las obligacions hipotecarias del Tresor de Filipinas, fou gran la animació que regnà en las oficinas de dit Banc, presentantse bon número de proposicions.

Hi hagué moments en que 'l personal se vegé enfenyadíssim, a causa del treball que s' havia aglomerat, pero 's realisaren las operacions sense cap contra-temps y ab gran rapidés.

170.000 obligacions anavan suscritas a las onze del matí; una hora després alcansavan la xifra de 180.877.

La suscripció en tota Espanya ascendía a la una, segons telégramas de Madrid, a 296.000 obligacions, esperantse en la mentada hora que 's lograría cubrir potser tres vegadas l' empréstit.

A mida que 's coneixían tals datos per lo públich, aquest comentava favorablement l' éxit que s' augurava, qual resultat definitiu no se sabría fins las dotze de la nit.

En los cartells colocats al vestibul del Banc Hispano Colonial, s' anunciava a las sis de la tarde, que, per notícias rebudas, Madrid portava suscritas 138.819 obligacions y 64.756 altres provincias; lo que afegit a las 180.877 a que a dita hora pujava la suscripció a Barcelona, donava per total 384.452.

Aquest número, no obstant, no podia ser lo resultat de la suscripció a dita hora en tota Espanya, puig faltavan datos de Sevilla, Toledo, Santander, Gijón, Jerez, Oviedo y Siamanca.

A las set de la tarde l' empréstit s' havia cubert dos vegadas.

A dita hora 'ls datos coneguts de la suscripció eran:

Madrid (fins las dos de la tarde) 172.570 obligacions. Barcelona 205.792. Provincias (fins las dotz-) 72.345. Total, 450.707 obligacions.

A las onze de la nit se sabia que la suscripció alcansava l' número de 590.655 obligacions, y un quart d' hora després 593.004.

A tres quarts de dotz, segons telégramas posats a las sis de la tarde en provincias y a las deu de la nit a Madrid, se tenia ja la seguretad d' haverse cubert tres vegadas l' empréstit, puig las suscripcions donavan un total de 648.498 obligacions.

Encar que nostre desitj hauría sigut poguer precisar lo número just d' obligacions suscritas, los últims que a la matinata recullirem son incomplets, encar los de Barcelona.

Fins las dotze de la nit, a Barcelona 244.063 obligacions.

Madrid (fins las onze de la nit) 257.862. Provincias (fins las 6 terdes) 178.567. Total 680.512.

A dos quarts de dues de la matinata faltavan encara notícias de 30 provincias.

Com veuran nostras lectores, l' empréstit s' ha cubert més de tres vegadas, no coneixentse encara lo resultat definitiu.

Un dato eloquent de la bona acollida dispensada al

empréstit y de la diligencia ab que 's treballà ans d' ahir a Barcelona es que una casa sola, la d' Arnús, suscrigué 44.000 obligacions.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

del dia 15 de Juliol de 1897

Naixements

María dels Dolors Borrás, de Ricardo y Dolors.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Carme Domingo Batista, 18 mesos, 1.ª travessia de S. Joan 9.—Estanislao Martí Maleras, 8 mesos Santa Teresa 54.—Jaume Cervera Artiga, 22 mesos, Seminario 30.—Joseph Astiarte Albrich, 12 anys Sta Clara 2.

Matadero Públich

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d' ahir

Table with columns: Classe, N.º, Kilos. Grams, Satisfet Pts. Cts. Rows include Bous, Badellas, Bens, Cabrits, Tocinos, Desputillas de bestiar de llana y pel, and Total adeudo.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Aleix.

CULTS RELIGIOSOS

Santuari de Ntra. Sra. de Misericordia

Continúa a dos quarts de set de la tarde a espensas de varis devots, la novena a fi d' alcansarse de la Santíssima Verge lo benefici de la pluja que tant necessitém.

Tots los diumenges hi haurá missa de vehinat.

Parroquia de Sant Francesch

Segueix la Novena de Ntra. Sra. del Carme a un quart de 8 de la tarde.

Lo próxim diumenge tindrà lloch la Comunió general en honor de la expressada Verge, celebrant la missa y dihent la plática l' Rvmt. P. Videllat, de la companyia de Jesús; y a dos quarts de cinch de la tarde l' últim dia de la Novena, ab la corona cantada a veus y 'l sermó a càrrech del sobredit Pare, acabantse ab la Benedicció Papal y 'ls goigs de la Verge.

Administració del Santuari de Nostra Senyora de Misericordia

Se participa als devots de la Verge y al públich en general que s' han posat a la venda las novas estampas litográficas iluminadas de Nostra Senyora de Misericordia y son camarí, en lo mateix Santuari y en las tendas de la Viuda Puig y Viuda Sanromá. Solas se venen al preu de 2 50 pessetas y ab cristall y march daurat a 10'50 y 12'50 segons los temanyans.

Sant de demá.—Santa Sinforsosa.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 15

De Bilbao y esc, en 35 ds., v. «Duro», de 482 ts. ab varis efectes, consignat als senyors Fills de B. López. De S. Luis del Ródano y esc. en 6 ds., v. «Cabo Tortosa», de 997 ts., ab varis efectes, consignat a don M. Peres.

De Teganrog y Barcelona en 14 ds., v. inglés «Richard Kelsall, de 1041 ts., ab 751.680 kilos blat a don Francisco Ribas y germá y 70.273 ks., trits a don Miquel Ibarz; consignat a don Emilio Borrás.

De Bilbao y esc. en 25 ds., v. «Cabo Prior», de 675 ts., ab varis efectes, consignat a don Marián Peres.

Despatzadas

Pera Barcelona, v. «Daero», ab tránzit. Pera Novorossisk, v. «Solfand», en lastre. Pera Bilbao y esc. v. «Cabo Tortosa», ab carga general. Pera Marsella y esc. v. «Cabo Prior», ab carga general.

BARCOS A LA CARGA

Pera Londres y Amberes sortirà 'l dia 19 del actual lo vapor «Pelayo», consignataris Srs. Mac-Andrews y C.ª.

Pera Géaova y Liorna sortirà 'l 20 lo vapor «Sagunto», que despatxa D. Antou Mas y Merch.

Pera Gothemburgo, Copenhagen, Stockolmo, Cristiania, Bergen, Malmö, Helstagsborg, Norrkópinh,

Gefle, Sundswall, Stetin, Danzig, Koenigsberg, Libau, Riga y demás ports de Saecia, Noruega, Dinamarca, Aletmania y Russia, sortirà 'l dia 20 lo vapor suech «Malaga», que despatxa los Srs. Boada germans.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SORIATS CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Table with columns: Interior, Exterior, Amortizable, Aduanas, Norts, Colonial, Paris, Filipinas, Fransas, Cubas 1886, Cubas 1890, Obs. 6 0/0 Fransa, Obs. 3 0/0 Londres.

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

BOLSI DE REUS

Cotisations realisadas en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Table with columns: Interior, Exterior, Colonial, Norts, Obligacions Almansa, Paris, GIROS, Paris, Londres.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per os corredors de comers D. Joan V. lles, D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Vallduví.

Table with columns: Londres, Paris, VALORS LOCALS, DINER PAPER, OPER.

Table with columns: ACCIONS, Gas Reusense, Industrial Harinera, Banc de Reus, Manufacturera de Algodon, C.ª Reusense de Tranvias, rivilegiadas al 5 per cent.

Biologia

Colecció Selecta Catalana

S' ha publicat lo primer volum d' aquesta biblioteca de la terra, titulat «Quadros» y original del festiu y reputat escriptor N.º Emili Vilanova.

L' exemplar consta de 116 planas y 's vent al preu de dos rals en la administració d' aquest períodich.

Patria y Regi n

La obra del notable escriptor regionalista gallego en Salvador Galpe, «Patria y Región», se troba de venda en aquesta Administració, al preu de 3 pessetas l' exemplar.

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servoy de trens de viayers que regirá desde 'l dia 1 de Juliol de 1897.

SORTIDAS DE REUS SORTIDAS DE SALOU

Table with columns: MATÍ, TARDE, NIT, Tren núm., times, destinations.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Reus 20 de Juny de 1897.

Imp. de C. Ferrandé.—Plassa de la Constitució,

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5⁰⁴ m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y 3.ª tercera.
8⁵⁶ m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y diaspes (per Vilanova).
12¹⁴ t. mercancías, segunda y tercera.
15⁵⁷ t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5²⁵ m. (per Vilafranca).
9⁴⁶ m. (per Vilanova).
15⁸ t. per id.
7³³ t. exprés (dimars, dijous y diasptes).

De Reus á Mora

9³³ m.—1⁰⁴ t.—3¹⁰ t.—7¹⁹ y 9⁵⁷ nit.

De Mora á Reus

4²¹ m.—8⁰⁰ m.—12⁰⁵ t.—6⁰⁴ t.—7³⁶ n.

De Reus á Tarragona

8³⁰ m.—9⁴⁷ m.—2 t.—7⁰⁴ t.

De Tarragona á Reus

7³⁰ m.—12²⁵ t.—4³⁰ t.—8²⁰ n.

De Reus á Lleyda

8⁴⁰ m.—5²³ t.

De Lleyda á Reus

5⁵⁰ m.—3⁵⁰ t.

De Reus á Vimbodí

1²⁸ t. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Vimbodí á Reus

9⁵³ m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9³⁰ m. y 11³⁰ n.

De Valencia á Tarragona

11⁴ m. y 6³⁰ t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,

8³⁰ m.

De Barcelona (per Tarragona) 8³⁰ m.

De id. directa 10³⁰ t.

De id. id. 1³⁰ t.

De id. ab la correspondencia extranjera

(per Picamoixons y descendit de Lleyda) 7³⁰ t.

De Madrid y Zaragoza 2³⁰ n.

De Lleyda y Huesca 7³⁰ n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona los 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració los 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present, que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5⁰⁰ m.

Pera id. á las 2⁰⁰ t.

Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m

Pera id. id. id. (per idem) á las 2⁰⁰ t.

Pera Tarragona, directe á las 7⁰⁰ n.

Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8⁰⁰ m.

Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1⁰⁰ t.

Los pobles servits per peatons á las 9⁰⁰ m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s' deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li dona á sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

ASCENSORES-SIVILLA

Hidráulicos y Eléctricos

MONTA CARGAS Y MONTA PLATOS

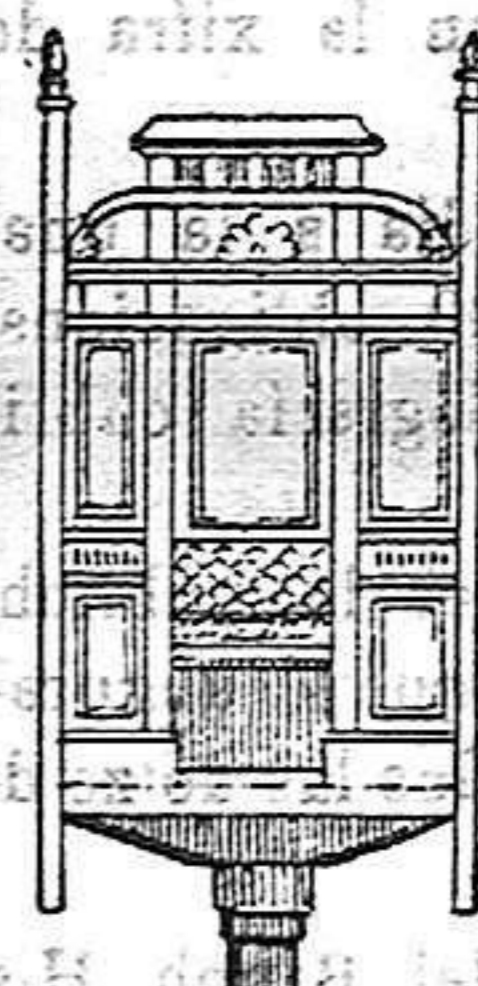
APARATOS

ELEVADORES

DE

TODOS

SISTEMAS

MOVIDOS

POR MOTOR

DE

Vapor, de Gas

Y Á BRAZO

MUNAR Y GUITART

S. en C.

INGENIEROS Y ARQUITECTOS

LIBERTAD, 1, MADRID

La casa construye y tiene funcionando aparatos elevadores de todos los sistemas conocidos, como s' n los de equilibrio superior, equilibrio inferior, hidrostático, funiculares, de compensador, eléctrico, hidroeléctrico, mecánicos, á brazo, etc., que se describen en el CATALOGO GENERAL DE LA CASA.

Se facilitan Catálogos y Presupuestos

1897

Las verdaderas aguas minerales

VICHY

del Estat francés son los manantiales

VICHY-HOPITAL (estómach)

VICHY-GRANDE-GRILLE (fetje)

VICHY-CELESTINS (vias urinarias)

Se ven en las principales farmacias y droguerías y en los dipósits d' aguas minerales. Pera evitar tota clase d' abusos y substitucions sempre demanar y exigir lo nom del manantial.

SORTIDAS DE REUS		ARRIBADAS	
DESTINO	HORA	ORIGEN	HORA
Barcelona	8:30 m.	Tarragona	8:30 m.
Lleyda	8:40 m.	Barcelona	10:30 t.
Vimboadí	1:28 t.	Lleyda	5:50 m.
Mora	9:33 m.	Vimboadí	9:53 m.
Mora	4:21 m.	Tarragona	9:30 m.
Tarragona	8:30 m.	Valencia	9:30 m.
Tarragona	7:30 m.	Tarragona	11:30 n.
Tarragona	12:25 t.	Valencia	11:4 m.
Tarragona	4:30 t.	Tarragona	6:30 t.
Tarragona	8:20 n.	Tarragona	8:30 m.

Movimiento del port de Tarragona

Barcos á la carga

Las horas se registran por lo meridiano de Madrid.

Reus 30 de Juny de 1897.

Imp. de G. Ferrandis.—Paseo de la Constitución.